

Egyetemi testnevelés, egyetemi sport

Záradékol a vitához

Az „Egyetemi testnevelés, egyetemi sport” vitája meggyőző érv mellett, hogy e kérdéssel érdemes és kell foglalkozni. Sőt ezen túlmenően is néhány konkrét vonatkozásban indokolt a problémák felvetése. Hangsúlyozom, hogy az állandóan mögött egyetemi hallgatóink nagy részére jellemző felelősségérzetétől indított segíteni akarás rejlik, s nem támadó élel fogalmazott rosszindulatú kritizálás.

Azt mondják, hogy Szeged a napfény városa. Nos, az elmúlt év a sport vonalán alapos cáfolat erre, s 1968. nyugodtan nevezhető „fekete esztendőnek” városunk sportéletében, hiszen kiesett az NB I-ből a SZEAC labdarúgó- és kosárlabda-csapata, s éppen ekkor mondtak búcsút az első osztálynak a Kender asztaliteniszesei is. Nagy sport-hagyományokkal rendelkező városunk visszaesése olyan mértékű, hogy nem lehet szó nélkül hagyni, mert a kezdet az idén sem egyértelműen kecsesgató. Szívünkön viseljük nemcsak egyetemünk, hanem városunk minőségi sportját is, és a felületes szemlélő szinte érthetetlennek találja a kétségtelen tényeket. Nagyon sok ember foglalkoztat az a kérdés, hogy miért történt így? Mi az oka a valóban gyászos szereplésnek?

A SZEAC NB I-es labdarúgó csapata az elmúlt bajnokságban az utolsó, 16. helyen végzett, és Szeged első osztályú csapat nélkül maradt, legalább is 1969-re. Aki figyelemmel kísérte a csapat tavalyi szereplését, annak számára nem volt meglepetés a csapat kiesése. Mire alapozhatjuk ezt a megállapítást? A csapat a tavaszi fordulón megfelelően végzett, de nem megfelelően szerepelt! Az értékelésbe egy kis hiba csúszott, amikor „bejötték” a betervezett pontok, amelyek nem értékelték reálisan. Gyakran a szerencse hozta az egy vagy két pontot, nem pedig a csapat jó játéka. A gárda a megszerzett pontok tudatában túlértékelte magát, s az edzéseket, főleg a kondíció-edzéseket nem vette olyan komolyan, ahogyan azt az NB I-ben kell. Az őszi fordulón aztán kiütözték a hiányosságok: a csapat „egyfelidős” lett, nem volt megfelelő az erőnlét és a sorozatos balsikerek elvették az önbizalmat is, ami a csapat látványlag meglevő egységén sokat rontott. Miért mondom azt, hogy látszategység? Azért, mert nem volt meg a kellő összhang, hiányzott a kollektivitás, az összetartás, az „egy mindenkiért — mindenki egyért” csapatjátékban nélkülözhetetlen elve. Ha egy egüttesben 11 játékos 11 féle hűz, és jó néhányan — tisztelet a kivételnek — képzeletbeli rangsort állítanak, amelynek élén természetesen önmaguk állnak, akkor nehéz dolga van az edzőnek! A játékosok küzdőszelleme nem volt megfelelő, s bizonyos szakmai hiányosságok is kiütözték, amelyek gyökere régebbre nyúlik vissza. A SZEAC-nak nem volt stílusa. Miért? Kulcsemberek ugyan voltak, de ez már olyan „manipulációs kérdés”, amit sokan kifejtettek, elég, ha Barcs Sándorra utalok. Ha a csapatnak volt kondíciója és „megtámogatott ihlete”, akkor volt hajtás és az ún. „rúgd és fúss” alapon tudtak nyerni, tudtak

szívvel-lélekkel játszani. A múlt szezonban ez alapjaiban hiányzott!

Szakmai szempontból hiányzott a reális alapokon való rövidtávú előretervezés, előrelátás. Ezen nemcsak szárazon a pontok reális betervezését értem, hanem a lehetőségeket mérlegelve a SZEAC megbízható középcsapattá fejlesztését, csapatépítést és az utánpótlás nevelését — szegedi viszonylatban. Így történt, hogy például Török, Salánki, Pusztai, Kocsis, Kozma és Zöldi szegedi nevelésű tehetségeink most más NB I-es csapatokat erősítenek. Meg kellett volna találni a módot és alapot saját nevelésű játékosok szegedi szerepeltetésére. S ehhez kapcsolódik az a tény is, hogy az említetteknek is érdekük és szívükön viselt problémájuk lett volna városunk reprezentatív egyesületének képviselése. Itt van egy olyan érzésem, hogy a város jobban magának érdezhette volna az egyetemista csapatot, s nemcsak a bajban, hanem előtte is támogathatta volna. A városnak jobban magának kell éreznie az egyetemet, annak sportját.

Még egy kényes kérdés: mennyiben támaszkodhatott a SZEAC az egyetemi hallgatókra, s itt a dolog kétoldalú: mennyiben érezhették az egyetemi hallgatók magukénak a csapatot? Nos, a SZEAC elég keveset épített az egyébként kézenfekvő bázisára. Elgondolkodtat az is, hogy a SZEAC II törzsgárdája alig akarta befogadni a feltörekvő fiatalokat az ifjúsági csapatból, akikre szintén lehet és kell is támaszkodni!

Jelenleg aránylag fiatal NB I/B-s csapatunk, a SZEOL SC szerepléséhez mindannyian nagy reményeket fűzünk, s biztosak vagyunk abban, hogy a megfelelő konzekvenciák levonásával városunk labdarúgó sportja méltó helyére kerül. Sokakkal együtt remélem, hogy az Olajbányász és a volt SZEAC kapcsolata mindannyiunk számára sok örömet fog szerezni eredményesebb szereplésével az elkövetkezendő időben.

ZSEMBERY ANTAL

Szerkesztőségünk örömmel adott helyet Zsembery Antal vitaindító cikkének a lap sportrovatában. Nemcsak formálisan volt ez az írás vitaindító, de vitára, véleménynyilvánításra ingerelt gondolataival, tartalmával, bíráló megállapításaival és következtetéseivel egyaránt. A beérkezett és közölt hozzászólások is azt mutatták: Zsembery olyan gondokról, problémákról írt, amelyek egyetemeink és főiskolánk sok hallgatóját, oktatóját és dolgozóját foglalkoztatják. Az egyetemi testnevelés tárgyi feltételeinek, dologi körülményeinek hiánya, vagy legalábbis nem megfelelő volta, az egyetemi tömegsport, mint a hivatásos, versenyszerű sportolás bázisa a maga gondjaival akár külön vitacikk-sorozat is megérdemelné. Úgy hisszük, a lap Zsembery Antal írása és a hozzászólók cikkei közléssel jó szolgálatot tett az egyetemi tömegsport ügyének: hiszen ezekről a nehézségekről nem beszélni, megszüntetésüket nem szorgalmazni nem lehet. Ezért is határozott el, hogy sportrovatunk a jövőben rendszeresen foglalkozik az egyetemi tömegsport, az egyetemi testnevelés eseményeivel és gondjaival; feldolgozzuk és közöljük következő számainkban a szegedi egyetemi sport történetét, azokat a szerzői hagyományokat, amelyek hasonló eredményekre, hozzájuk méltó folytatásra köteleznek a jelenben s a jövőben is.

Lodzi élmények

A Szegedi Orvostudományi Egyetemet és a Lodzi Orvosi Akadémiát több évre visszanyúló hagyományos sportbarátság szálai kötik egymáshoz. 1966-ban, majd 1967-ben találkoztak egymással a két egyetem labdarúgó Lodzban és Szegeden egyaránt. Áprilisban a SZOTE labdarúgó-csapata — miután Budapesten az Orvosegyetemek Bajnokságán második lett — ismét ellátogatott Lodzba.

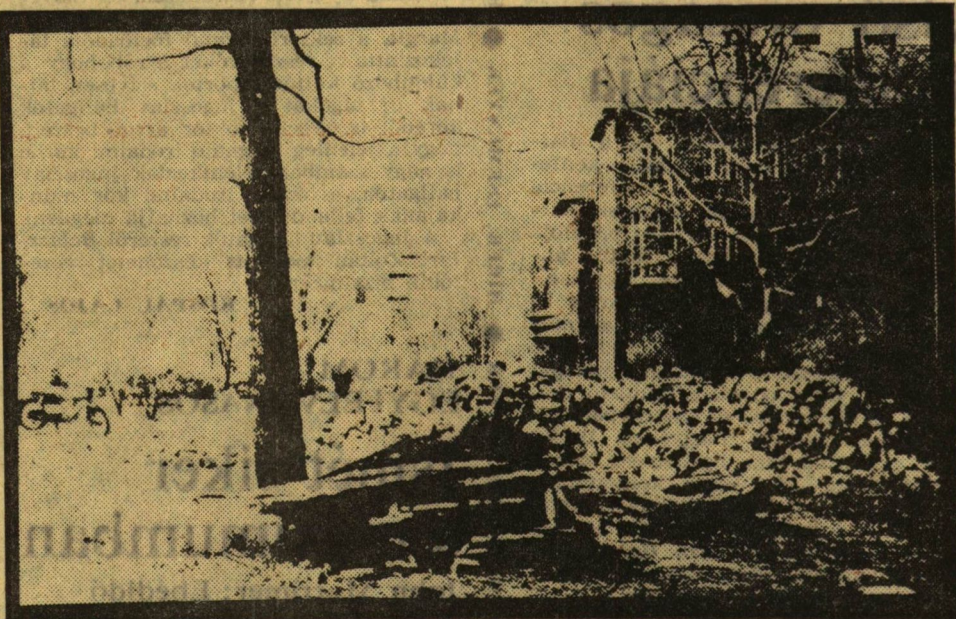
Megérkezésünkre igen dús programot állítottak össze és ennek legépebb magyar fordítását mindenki magkapta, valamint egy kis lengyel nyelvű cédlaplakát eltévedésünk esetére. Ezt felmutatva az emberek a kollégiumhoz irányítottak bennünket, ha nem tudtuk az utat.

Jártunk a lodzi gyermekklinika, amely három éve épült. Modern létesítmény és 450 beteg gyermek korszerű gyógyítását biztosítja. Elvittek bennünket városnézésre is. Lodz elsősorban ipari város és nem olyan patinás, mint Szeged. Láttunk háborúból eredő nyomokat, amelyeket mementóként érintetlenül hagytak, de a perifériákon gyönyörű modern negyedek épülnek. Jártunk a legnagyobb moziban, ahol western-filmeket láttunk és megnéztük a város második ligában játszó csapatának egyik bajnoki mérkőzését. Bizony a színvonal itt is, ott is elég alacsony volt.

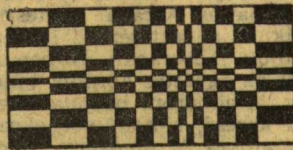
A mi mérkőzésünkre április 7-én került sor a katonai akadémia stadionjában. Az újságok megírták a kezdés idejét, valamint néhány sort a csapatokról.

RÁKOS FERENC

Kritikus kérdés képen

Amióta a klinikák Tisza-part felőli bejárait megszüntették a forgalom a belső udvari részre tevődött át. Az ott folyó rekonstrukciós és építkezési munkákból ugyan kivehető az igyekezet, hogy az eddigi belső teret új céljának megfelelővé tegyék; de ez a „jóvő zenéje”. A jelenlegi állapotokat nem indokolhatja. Az itt heverő törmelék, elszállítatlan saláladombok, pincéből kirekedt szénhalmok nem csak kellemetlen látványt, de a klinikák környezetének higiéniját sem befolyásolják kedvezően. Tudjuk, hogy az egyetem munkaerőhiánnyal küszködik. Am ezt a kérdést valahogyan mégis meg kellene oldani.

S A K K

Rovatvezető: dr. Mosonyi Kálmán

EMLEKEZZÜNK A RÉGIEKRE

Még csak az elején tartunk a Petroszjan-Szpasszkij sakkvilágbajnoki páros mérkőzésnek, a döntés valamikor a kollokviumok szigorlatok idejére várható. Az ötödik játszma után Szpasszkij kiegyenlített, s 3:2 arányban a vezetést is megszerezte, de hogy mi lesz a helyzet, mire e sorok megjelennek, azt természetesen senki sem tudhatja előre. Van elég időnk addig, emlékezzünk meg a régiékről, a sakkos első világbajnokairól.

Petroszjan előtt tíz sakkozó érte el a világbajnoki címet: Andersen, Morphy, Steinitz, Lasker, Capablanca, Aljechin, Euwe, Botvinnik, Szmyszlov és Tal. Volt, aki címe elvesztése után újabb világbajnok lett, Botvinnik kétszer is. Ilyen „visszatérő” világbajnok volt az első is: Adolf Andersen oroszól ginnáziumi tanár, akit az 1851. évi londoni nagy győzele után az egész sakkozó közvélemény világbajnoknak ismert el. Az ő világbajnoki pályáját az amerikai üstökös, Paul Morphy szakította meg két évre (1858-60), s amikor Morphy meghasonlottan visszavonult a sakkasztól, ismét Andersen lett a világbajnok egészen 1866-ig, amikor át kellett engednie helyét a sakkban új stílust jelentő, 18 évvel fiatalabb Steinitz-nek.

Andersen és Morphy kora az úgynevezett csillogó kombinációk kora. Térelőny, tempóelőny, amelyek ma irányítják a verseny-sakkozót, akkor még nem voltak ismert fogalmak, s Morphy éppen abban előzte meg a korát, hogy a feljődes, a tisztek gyors mobilizálásának hatalmas jelentőségét felismerte. A hosszú lavírozások még ismeretlenek voltak, a játékosok kivont karddal, nyíltan pontoltak egymásnak. Nem baj, ha rosszul állnak, csak az ellenfelet álljon meg rosszabbul! — Így gondolkodtak e kor sakkozói, 100 évvel később ez a gondolat pont az ellenkezőjére fordult. (Nem baj, ha az ellenfelem jól áll, csak én még jobban álljak.) Eppen ezért a „királyesél korának” játszmáiban a mai olvasó könnyen talál hibákat, pozíciós pontatlanságokat, de a játszmákat abban a korban vizsgálva, amelyben keletkeztek, megérdemlik nemcsak tiszteltüket, hanem néha még hődotunkat is.

A hajdani nagyokra emlékezésül nézzük meg Andersen „halhatatlan játszóját” az 1851. évi londoni versenyről:

Andersen—Kieseritzky. 1. e4, e5 2. f4, e4; 3. Fc4, Vh4+ 4. Kf1, b5 5. Fb5, Hf6 6. Vh6 (Ma már senki sem lépne ilyen lépést, hiszen elhanyagolja a feljődést. A játszma azonban több, mint százéves.) 7. d3, Hb5 8. Hh4, Vg5 9. Hf5, e6 10. g4, Hf6. (Sőtét teljesen védelembe szorult. Megesik ez manapság is, de figyeljük azt a káprázatos támadást, ami most következik. Andersen tisztádozáttal kezd.) 11. Bg1, cb: 12. h4, Vg6 13. h5, Vg5 14. Vf3, Hg5 15. Ff4, Vf6 16. Hc3, Fc5 17. Hd5! Vb2: (Egy évszázaddal később Keresz svédet nagymester állítolag azt mondta, hogy a b2 zvalogást akkor sem szabad leütni, ha korrekció) 18. Fd6! Fg1: (A d6 futár nem lehetett leütni, mert Fd6: 19. Hd6+!, Kd8 20. Hf7+!, Ke8 21. Hd6+!, Kd8 22. Vf8 matt.) 19. e5! Va1: 20. Ke2, Ha6 (Objektíve jobb lett volna Fas, amire világos ugyan nyer, de nem ilyen szépen. A sakkozó szerencséje tehát, hogy Kieseritzky itt nem a legjobbat lépte.) 21. Hg7+! Kd8 22. Vf6!+, Hf6: 23. Fe7 matt.

Andersen világbajnokságát Morphy szakította meg két évre. Morphy csodagyerekként indult, miután Amerikában nem talált ellenfelet, a halózott Európába. Jött látott, győzött, — és örökre abbahagyta a sakkot. 21 éves volt, amikor világbajnok lett s 23 éves, amikor mindent abbahagyott. Még 24 éves volt, többé nem sakkozott, a párizsi világlégiállítás alkalmával meg sem nézte a sakkversenyt. Úgyvéd akart lenni, senki sem vette komolyan. Mi volt az oka? Csak találgatásra vagyunk utalva. Tény az, hogy szűkebb hazájában, New Orleansban érezhették vele, hogy hazardőrnek tartják, komolytalan embernek, mert a sakkkal sok pénzt keresett. Morphy sértődötten visszavonult, el is költözött. Anyagiilag független, gazdag ember volt, Vajda Árpád szerint éppen ez volt a baj, mert ha szegény lett volna, meg kellett volna küzdenie a mindennapi kenyérért, nem vonulhatott volna vissza sértődötten, rezignáltan, s a sakkozó nem vesztették volna el Morphyt.

Nézzünk meg tőle is egy játszmat, amelyet nem versenyen játszott, hanem a párizsi opera egyik pályájában a Sevillai

borbély előadásának szünetében. Az ellenfelek gyengék, de a játszma Morphy jellegzetes stílusát mutatja.

Morphy—gr. Isouard és Károly braunseweigi herceg Párizs, 1858. 1. e4, e5 2. Hf3, d6 3. d4, Fg4? 4. de: Ff3 5. Vf3: de: 6. Fc4, Hf6? (Az előkelő ellenfelek nem sokat törődnek a tempóval, Morphy pedig az ellenfelek rangjával.) 7. Vb3! Ve7 8. Hc3! c6 9. Fg5 b5 (És ami most következik, azt nem lehet elfelejteni!) 10. Hb5: cb: 11. Fb5+ Hb7 12. 0—0! Bb5 13. Bd7! (Sőtét anyagi előnye egyre nagyobb, s állása egyre rosszabb. Világosnak viszont éppen annyi tisztje marad, amennyi a matthoz elég.) Bd7: 14. Bd1, Ve6 15. Fd7:!, Hd7: 16. Vb8:!, Hb5: 17. Bb8 matt.

SAKK-ANEKDOTA AZ ELSŐ VILÁGBAJNOKRÓL

A londoni versenyen világbajnokká avanzsált Andersen postakocsi utazott hazra. Egy este a postakocsi állomáson megszólitja a postamester: „Tud Ön, uram, sakkozni?” „Nem tudok” hangzik a barátságos válasz. A postamester felajánlja, hogy megtanítja. Andersen értelmes tanítványának bizonyul, de amikor a postamester vezérlőnyt ad neki, mint újoncnak, sorozatban veszti a játszmákat. „No, Önöb! sem lesz valami erős játékos!” fakad ki a postamester. „Igaz, én erősen játszom, de szerelőnyvel mégis nagyobb ellenállási kellene tanúsítania!” Andersen méltatlankodva válaszol: „Eppen az a vezér az oka. Önnek csak a királyára kell ügyelnie, nekem pedig két ilyen értékes bábja. Nem csoda, ha Ön nyeri a játszmákat!” A postamester elkeped, Andersen azonban ragaszkodik ahhoz, hogy próbálják meg fordítva, 6 ad vezérlőnyt. A postamester meg akarván bízteni csökkenő tanítványát, belemegy és — csodák csodája! — Andersen sorra nyeri a játszmákat. „No látja — mondja barátságosan — mégis csak könnyebb vezetni játszmát!”

(Barcza—Alföldi—Kapur: A sakkos világbajnokai.)

TANULJ KOMBINÁLNI!

Marache—Morphy
New York, 1857.

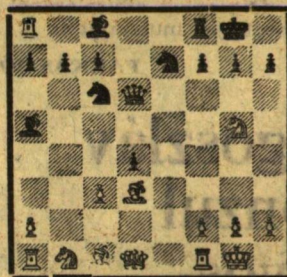
Világos: Kgl, Vd1, Bai, Bf1, Fc4, Fc5, Hb1, Hg5.

Fg: a2, c3, f2, g2, h2 g (13).

Sötét: Kgl, Vd6, Ba8, Bf8, Fa5, Fc8, Hc8, He7.

Fg: a7, b7, c7, d7, e7, f7, g7, h7 (15).

Itt sem az anyagi előny a döntő, hanem a fejlettebb állás. Morphy minőségáldozattal bevezetett kombinációját 10 lépés múlva mattal végződött. Hogyan?

Megfejtés az előző számból!

Szpasszkij—Avtonomov: 12. d5! H6 d5: 13. Fg5 Fe7 14. Ff6: gf: (Ha a futár út vissza, világos d5-on tisztet nyer.) 15. Hd5: Fd5: 16. Fd5:, ed: 17. Hd4! Kf8 (Menekülni kell a kőtesből, de a sánclás Hc6 után tisztvesztéshez vezet) 18. Hf5, h5 19. Bd5: Vd5: 20. Ve7+! Kg8 21. Vg6 és sőtét feladja, mert g7-en matt fenyeget. e7-en sakk-sekk, s a kettőt egyszerre nem lehet védeni.

SZEGEDI
Egyetem

A József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Tanárképző Főiskola lapja. Megjelenik havonta kétszer. Felelős szerkesztő: Papp Lajos Szerkesztőség: Szeged, Lillium u. 10. József Attila Tudományegyetem KISZ-klubja. Telefon: 15-451. Kiadástírel: Kovács László, a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat igazgatója. Kiadóhivatal: Szeged, Magyar Tanácskoztársaság útja 10. Telefon: 13-116, 13-500. A lapot az intézmények pártbizottságai terjesztik. Ára 1 forint. Előfizetés egy évre 17 forint.
Szegedi Nyomda